ଷଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାୟ

ଆମ ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ, କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପ

ରହିମ୍	:	ବାପା, ଏଠାରେ ଏପରି କାହିଁକି ଲେଖା ହୋଇଛି ?
ବାପା କହିଲେ	:	ଜଙ୍ଗଲ ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ । ଜଙ୍ଗଲ ଆମର ଅନେକ ଉପକାର ସାଧନ କରିଥାଏ । ତେଣୁ ଏପରି ଲେଖା ହୋଇଛି ।
ରହିମ ପଚାରିଲା,	:	ଆଉ କ'ଣ କ'ଣ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ଆମ ଦେଶରେ ଅଛି ?
ବାପା କହିଲେ	:	ଆମେ ସେ ସମ୍ପଦ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ:

ଜଙ୍ଗଲ ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ । ଆମେ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଜାଳେଣି, ଘର ତିଆରି ସାମଗ୍ରୀ, ଗୃହଉପକରଣ, ଔଷଧ, ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ, ସୌଖୀନ ଦ୍ରବ୍ୟ, ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଓ ବିଭିନ୍ନ ଶିଳ୍ପ ପାଇଁ କଞ୍ଚାମାଲ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଥାଉ । ଆମ ଦେଶର ଆନ୍ଧ୍ର, ଓଡ଼ିଶା, ବିହାର, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ଇତ୍ୟାଦି ରାଜ୍ୟରେ ବହୁତ ଜଙ୍ଗଲ ଦେଖାଯାଏ । ଆମ ଦେଶର କର୍ଣ୍ଣାଟକ

ରାଜ୍ୟରେ ମିଳୁଥିବା ଚନ୍ଦନକାଠ ପୃଥିବୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଜଙ୍ଗଲଯୋଗୁଁ ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣରୁ ରକ୍ଷା ମିଳେ, ବର୍ଷା ହୁଏ ଓ ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ହୋଇଥାଏ । ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଓ ତାହାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ । ଆମ ଦେଶରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଅରଣ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ମେହେଗାନି, ଇବୋନି, ରୋଜଉଡ଼, ଶିଶୁ ଆଦି ବୃକ୍ଷର ଅରଣ୍ୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆଣ୍ଡାମାନ ନିକୋବାର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ, ଉତ୍ତର ପୂର୍ବ ଭାରତର ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ପଶ୍ଚିମଘାଟ ପର୍ବତରେ ଦେଖାଯାଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ ତଳ ତାଲିକାରୁ ଦେଖ ।

ବୃକ୍ଷର ଅରଣ୍ୟ	କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଦେଖାଯାଏ
ମେହେଗାନି, ଇବୋନି, ରୋଜଉଡ	ଆଣ୍ଡାମାନ ନିକୋବର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ, ଭାରତର ଉତ୍ତରପୂର୍ବ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ, ପଶ୍ଚିମଘାଟ ପର୍ବତମାଳା
ଶାଳ, ପିଆଶାଳ, ଶାଗୁଆନ,ଚନ୍ଦନ	ଓଡ଼ିଶା, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ଛତିଶଗଡ଼, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ବିହାର
ଅଶ୍ୱତଥ, ନିମ, ଶିଶୁ, ଚନ୍ଦନ	ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, କର୍ଣ୍ଣାଟକ
ସିଜୁ, ଖଜୁରୀ, ନାଗଫେଣି, ବବୁଲ,	ରାଜସ୍ଥାନ, ପଞ୍ଜାବ, ହରିଆଣା, କର୍ଣ୍ଣାଟକ
କଣ୍ଟାଜାତୀୟ ଉଦ୍ଭିଦ	ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ରାଜସ୍ଥାନ
ଚିର, ପାଇନ, ଦେବଦାରୁ	ଜାମ୍ମୁକାଶ୍ମୀର, ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ, ଉତ୍ତରାଖଣ୍ଡ
ହେନ୍ତାଳ ବନ(ଜୁଆରିଆ ଅରଣ୍ୟ)	ଓଡ଼ିଶାର ଭିତର କନିକା, ଆଣ୍ଡାମାନ ନିକୋବର, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ସୁନ୍ଦରବନ

ରହିମ୍ : ବାପା, ଜଙ୍ଗଲ ବିଷୟରେ ତ କହିଲ । ଆମ ଦେଶର ଅନ୍ୟ ସମ୍ପଦ ବିଷୟରେ ତ କହିଲ ନାହିଁ ?

ବାପା : ତେବେ ଶୁଣ, ଆମ ଦେଶର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ମୃତ୍ତିକା ସମ୍ପଦ, ଜଳ ସମ୍ପଦ, ପଶୁ ସମ୍ପଦ, ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ । ଏହି ସମସ୍ତ ସମ୍ପଦକୁ ଉପଯୋଗ କରୁଥିବା ସମ୍ପଦଟି ହେଉଛି ମାନବ ସମ୍ପଦ । ଏହି ସମସ୍ତ ସମ୍ପଦ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ମୃତ୍ତିକା ସମ୍ପଦ:

ମୃତ୍ତିକା ଆମର କି କି କାମରେ ଲାଗେ ଲେଖ ।

କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟକରିବା, ଗୃହଉପକରଣ ପ୍ରସ୍ତୁତି, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ, ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ ଶିଳ୍ପକେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ ଆଦି ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ମୃତ୍ତିକା ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଦରକାର । ତେଣୁ ମାଟି ବା ମୃତ୍ତିକା ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସମ୍ପଦ । ମୃତ୍ତିକା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଦେଖାଯାଏ । ତଳ ସାରଣୀରୁ ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ମୃତ୍ତିକା ବିଷୟରେ କିଛି କଥା ଜାଣିବା ।

ମୃତ୍ତିକା	ଦେଖାଯାଉଥିବା ଅଞ୍ଚଳ	ଭଲ ହେଉଥିବା ଫସଲ
ଉର୍ବର ମୃତ୍ତିକା	ନଦୀ ଉପତ୍ୟକା, ତ୍ରିକୋଣ ଭୂମି, ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ	ଧାନ, ଗହମ, ଝୋଟ, ଆଖୁ
କୃଷ୍ଣ କାର୍ପାସ୍ ମୃତ୍ତିକା	ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଗୁଜୁରାଟ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ତାମିଲନାଡୁ	କପାଚାଷ
ଲୁଣି ମାଟି	ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳ	ନଡ଼ିଆ ଚାଷ
ଲାଲମାଟି ଓ ହଳଦିଆ ମାଟି	ଦକ୍ଷିଣସ୍ଥ ମାଳଭୂମିର କେତେକ ଅଞ୍ଚଳ	ଜହ୍ନା, ଚିନାବାଦାମ

ଜଙ୍ଗଲ କ୍ଷୟ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଓ ଅଧିକ ବର୍ଷା ହେବା ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ବୃକ୍ଷରୋପଣ କରି ଓ ନୂତନ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟିକରି ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ରୋକାଯାଇପାରିବ ।

ଜଳ ସମ୍ପଦ:

ଜଳ ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସମ୍ପଦ ।

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ କେଉଁଠାରୁ ଜଳ ପାଅ ଲେଖ ।

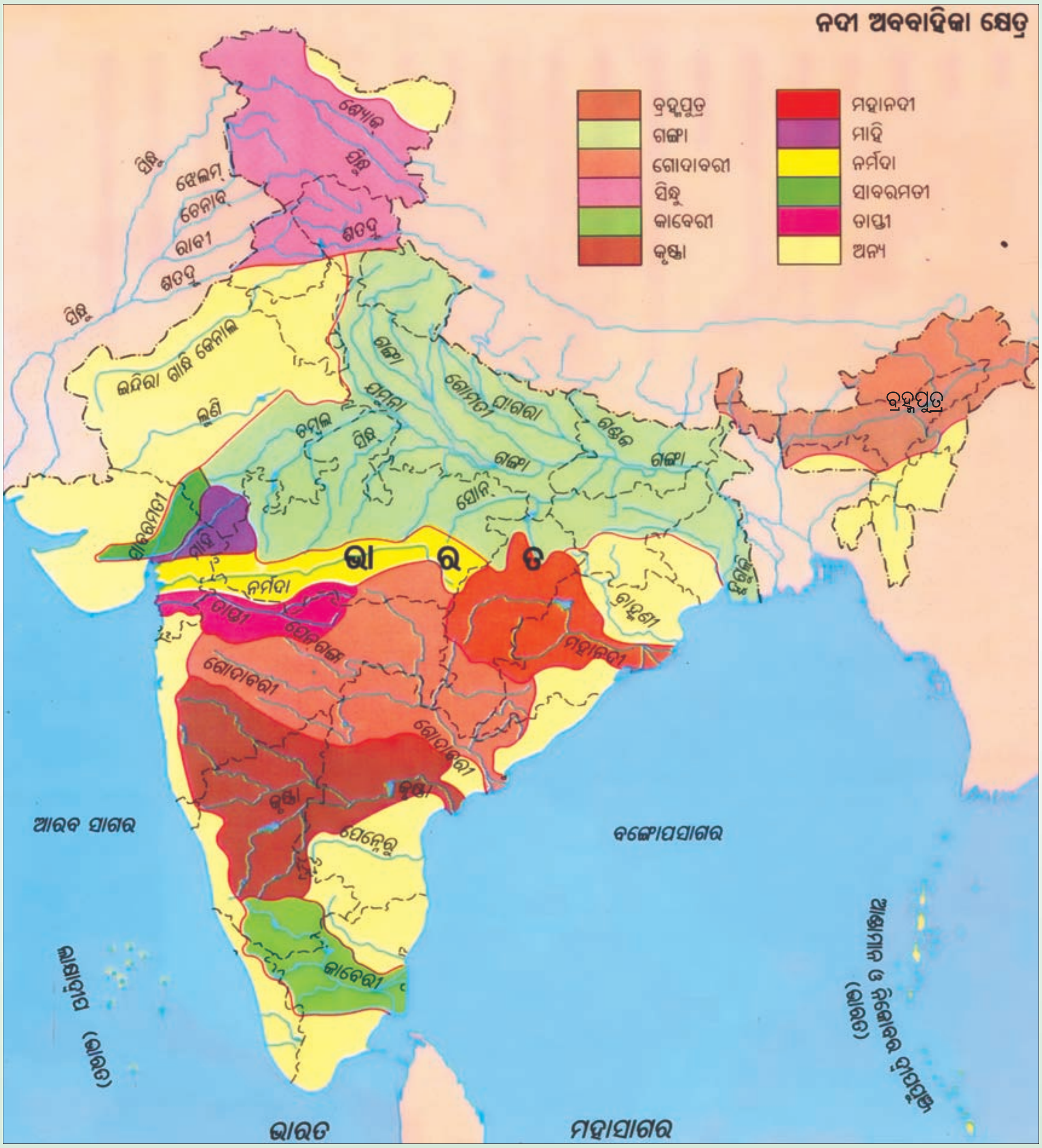

(ଭାରତର ମୁଖ୍ୟ ନଦୀମାନଙ୍କର ମାନଚିତ୍ର)

କୃଷିକ୍ଷେତ୍ର, କଳକାରଖାନା, ଘର କାମ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଜଳ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଆମ ଦେଶରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ହେଲା- ମହାନଦୀ,ଋଷିକୁଲ୍ୟା, ବୈତରଣୀ, ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା, ଗଙ୍ଗା, ଯମୁନା, ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର, ଗୋଦାବରୀ, କୃଷ୍ଣା, କାବେରୀ ଇତ୍ୟାଦି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାଟିତଳେ ଥିବା ଜଳକୁ କୂଅ ଓ ନଳ କୂଅ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଛି । ଦେଖାଯାଉଛି ଖରାଦିନେ କୂଅ ଓ ନଳ କୂଅର ଜଳ ଶୁଖି ଯାଉଛି । ଆମେ ଜଳ ସମ୍ପଦର ଅପବ୍ୟବହାରକୁ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପଶୁ ସମ୍ପଦ:

ଭାରତରେ ଅନେକ ପ୍ରକାର ପଶୁପକ୍ଷୀ ଦେଖାଯାନ୍ତି । ଆମ ଦେଶରେ ଅନେକ ଲୋକ ଗାଈ, ମଇଁଷି ପାଳନ କରନ୍ତି । ରାଜସ୍ଥାନ, ହରିୟାଣା, ପଞ୍ଜାବ ଓ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶରେ ଉନ୍ନତମାନର ଗାଈ ଓ ମଇଁଷି ପାଳନ କରନ୍ତି । ଜମ୍ମୁ ଓ କାଶ୍ମୀରରେ ମେଣ୍ଢା ପାଳନ କରାଯାଏ । ଗୁଜୁରାଟର ସିଂହ, ଆସାମର ଗଣ୍ଡା ଓ ହାତୀ, ଓଡ଼ିଶା, କେରଳ ଓ କର୍ଣ୍ଣାଟକରେ ହାତୀ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶରେ ବାଘ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶରେ ଚମରୀଗାଈ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଲୋକମାନେ ମନଇଚ୍ଛା ପଶୁ ଶିକାର କରିବା ଫଳରେ ଜଙ୍ଗଲର ପଶୁପକ୍ଷୀ ସଂଖ୍ୟା କମିଯାଉଛି । ତୁମେ ଜାଣକି ଆଜିକାଲି ପଶୁପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଶିକାର କରିବା ଅପରାଧ । ଆଜିକାଲି ପଶୁ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ‘‘ଅଭୟାରଣ୍ୟ’’ ସୃଷ୍ଟି ଯେପରି

ଉତ୍ତରାଖଣ୍ଡର ଜିମ୍ କର୍ବେଟ ଜାତୀୟ ପାର୍କ	ବ୍ୟାଘ୍ର ପ୍ରକଳ୍ପ
ରାଜସ୍ଥାନର ଭରତପୁର	ପକ୍ଷୀ ଅଭୟାରଣ୍ୟ
ଆସାମର କାଜିରଙ୍ଗା	ଏକ ଶିଙ୍ଗ ବିଶିଷ୍ଟ ଗଣ୍ଡା ଅଭୟାରଣ୍ୟ
ଗୁଜରାଟର ଗିରଅରଣ୍ୟ	ସିଂହ ଅଭୟାରଣ୍ୟ
ଓଡ଼ିଶାର ଚନ୍ଦକା	ହାତୀ ଅଭୟାରଣ୍ୟ

ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଉ କେଉଁ କେଉଁ ଅଭୟାରଣ୍ୟ ଅଛି ତଳେ ଲେଖ ।

ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ:

ଆମ ଦେଶର ମାଟିତଳୁ କେଉଁଠି ପଥର କୋଇଲା ତ ପୁଣି କେଉଁଠି ବିଭିନ୍ନ ଧାତୁ ଓ କେଉଁଠି ଜାଳେଣି ଗ୍ୟାସ୍ ମିଳିଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମାଙ୍ଗାନିଜ୍, କ୍ରୋମାଇଟ୍, ସୁନା, ରୁପା, ସୀସା, ତମ୍ବା, ଦସ୍ତା, ଅଭ୍ର, ଜିପ୍‌ସମ୍, ଖଣିଜ ତୈଳ ଇତ୍ୟାଦି ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମ ଦେଶରେ ମିଳିଥାଏ ।

ଆମ ଦେଶର ଲୁହାପଥର ଖଣିଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ବିହାର, ଓଡ଼ିଶା ଓ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରେ ଅଛି । କର୍ଣ୍ଣାଟକର କୋଲାର ଓ ହୁଟି ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ରାମଗିରିଠାରେ ସୁନା ଖଣି ଅଛି । ବିହାରର ମୁଷାବଣି ଓ ରାଜସ୍ଥାନର କ୍ଷତ୍ରୀଠାରେ ତମ୍ବା ଖଣି ଅଛି । ବିହାରର ହଜାରିବାଗ, ଗୟା ଓ ମୁଙ୍ଗେର ଜିଲ୍ଲାରେ ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ନେଲୋର ଓ ଗୁଡ଼ୁର୍‌ଠାରେ ଅଭ୍ର ଖଣି ଅଛି । ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ନାଗପୁର, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ବାଲାଘାଟ, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ସିଂହଭୂମିଠାରେ ମାଙ୍ଗାନିଜ୍ ଖଣି ଅଛି । ଆସାମର ଦିଗବୋଇରେ ତେଲ ଖଣି ଅଛି । ମୁମ୍ବାଇର ସମୁଦ୍ରରୁ ତେଲ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଉଛି । ଆମ ଦେଶରେ ଥିବା ଖଣିଜ ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକ ଉପଯୋଗ କରିପାରିଲେ ଆମ ଦେଶର ଉନ୍ନତି ହେବ ।

ରହିମ : ବାପା, ଆପଣ ମୋତେ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ କଥା କହିଲେ । ମାନବ ପୁଣି କିପରି ଗୋଟିଏ ସମ୍ପଦଭାବରେ ଗଣାଯାଉଛି ?

ବାପା : ରହିମ୍, ମାନବ ସମ୍ପଦ ବିଷୟରେ କେତୋଟି କଥା କହୁଛି ମନଦେଇ ଶୁଣ, ତେବେ ବୁଝିପାରିବୁ ।

ମାନବ ସମ୍ପଦ:

ଆମର ଯେତେଗୁଡ଼ିଏ ସମ୍ପଦ ଅଛି ତାହାର ଉପଯୁକ୍ତ ବିନିଯୋଗ କରିଥାଏ ମଣିଷ । ପ୍ରକୃତି ଦେଇଥିବା ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ମଣିଷ ତା'ର ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇଥାଏ । ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ଉପଯୋଗ ଦେଶକୁ ପ୍ରଗତି ପଥରେ ଆଗେଇ ନିଏ । ଏସବୁ ମଣିଷ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ । ଏଣୁ ମଣିଷ ହେଉଛି ଆମ ଦେଶର ସବୁଠାରୁ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସମ୍ପଦ । ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା, ତାଲିମ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସୁସ୍ଥ ଓ ଦକ୍ଷ ମାନବ ସମ୍ବଳ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ରହିମ୍ : ହଁ ବାପା, ମାନବ ସମ୍ପଦ ସବୁଠାରୁ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସମ୍ପଦ । ବାପା ମାମୁ ଘର ଆଉ କେତେ ବାଟ ରହିଲା ?

ବାପା : ଜଙ୍ଗଲ ପରେ ଆମେ ଧାନବିଲ ଦେଇ ଯାଇଥିବା ରାସ୍ତାରେ ପହଞ୍ଚିଲେଣି । ଏହି ଧାନବିଲ ସରିବା ପରେ ମାମୁ ରହୁଥିବା ସହର ପଡ଼ିବ ।

ରହିମ୍ : ବାପା, ଏଠାରେ ଲୋକମାନେ ଧାନବିଲରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଦିଗକୁ ଚାହିଁଲେ ଖାଲି ଧାନବିଲ । ଆମ ଦେଶରେ କ'ଣ ଖାଲି ଧାନଚାଷ ହୁଏ ?

ବାପା : ଆମ ଦେଶର ଭୂମି ରୂପ ଓ ଜଳବାୟୁ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ସମାନ ନୁହେଁ । ସେଥିପାଇଁ ଆମ ଦେଶର ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଏକା ଫସଲ ହୁଏ ନାହିଁ । ସାଧାରଣତଃ କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳର ଫସଲ ସେହି ସ୍ଥାନର ମୃତ୍ତିକା ଓ ଜଳବାୟୁ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଆମ ଦେଶର ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ –

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ କ'ଣ ସବୁ ଫସଲ କରାଯାଏ ଲେଖ ।

ଆମ ଦେଶର ମୁଖ୍ୟ ଫସଲଗୁଡ଼ିକ ହେଲା, ଧାନ, ଗହମ, କପା, ଝୋଟ, ଚା', ଚିନାବାଦାମ୍, ନଡ଼ିଆ ଓ ଆଖୁ ।

ରହିମ୍ : ବାପା, ସେହି ଫସଲଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭଲ ହୁଏ ?

ବାପା : କହିଲେ ...

ଧାନ :

ଭାରତର ମୁଖ୍ୟ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ହେଉଛି ଧାନ । ଆମ ଦେଶରେ ଓଡ଼ିଶା, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ତାମିଲନାଡୁ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ବିହାର, ଆସାମ ପ୍ରଭୃତି ରାଜ୍ୟରେ ଧାନ ଚାଷ ଭଲ ହୁଏ ।

ଗହମ :

ଧାନ ତଳକୁ ଗହମ ଆମ ଦେଶର ଦ୍ୱିତୀୟ କୃଷି ସମ୍ପଦ । ଆମ ଦେଶର ପଞ୍ଜାବ, ହରିୟାଣା, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଓ ରାଜସ୍ଥାନରେ ଗହମ ବହୁଳ ପରିମାଣରେ ଚାଷ କରାଯାଏ ।

କପା :

ଏହା ଏକ ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲ । ଆମ ଦେଶର ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଗୁଜରାଟ, ତାମିଲନାଡୁ, ପଞ୍ଜାବ, ହରିୟାଣା, ରାଜସ୍ଥାନ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟରେ ଏହା ଚାଷ କରାଯାଏ ।

ଝୋଟ :

ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ଆସାମ, ବିହାର, ଓଡ଼ିଶା ଓ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟରେ ଝୋଟ ଚାଷ କରାଯାଏ ।

ଚା :

ଆମ ଦେଶରେ ଆସାମ ରାଜ୍ୟରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଚା' ଚାଷ କରାଯାଏ । ଆସାମ ବ୍ୟତୀତ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ତାମିଲନାଡୁ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, କେରଳ ଓ ସିକିମ୍‌ରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଚାଷ କରାଯାଏ । ଚା' ଗଛ ପତ୍ରକୁ ଗୁଣ୍ଡକରି ଚା' ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ ।

ଚିନାବାଦାମ୍ :

ଆମ ଦେଶରେ ହେଉଥିବା ସୋରିଷ, ରାଶି, ଅଳସି ଜଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ତୈଳବୀଜ ମଧ୍ୟରେ ଚିନାବାଦାମ ପ୍ରଧାନ । ଆମ ଦେଶର ତାମିଲନାଡୁରେ ସର୍ବାଧିକ ଚିନାବାଦାମ ଚାଷ କରାଯାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଗୁଜରାଟ, ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ଚିନାବାଦାମ ଚାଷ କରାଯାଏ । ଚିନାବାଦାମ ମଞ୍ଜିରୁ ବାଦାମ ତେଲ ମିଳିଥାଏ ।

ଡାଲିଜାତୀୟ ଫସଲ :

ଡାଲିଜାତୀୟ ଫସଲ ମଧ୍ୟରେ ମୁଗ, ବିରି, କୋଳଥ, ମସୁର, ହରଡ଼, କାନ୍ଦୁଲ, ଚଣା ପ୍ରଧାନ । ଆମ ଦେଶର ଗୁଜୁରାଟ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ବିହାର, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଡାଲିଜାତୀୟ ଫସଲ କରାଯାଏ । ଆମ ଦେଶରେ ଡାଲିଜାତୀୟ ଫସଲ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ ହେବା ଦରକାର ।

ନଡ଼ିଆ :

ସାଧାରଣତଃ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ନଡ଼ିଆ ଚାଷ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ କରାଯାଏ । କେରଳ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ତାମିଲନାଡୁ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ନଡ଼ିଆ ଚାଷ ବହୁଳଭାବରେ ହୋଇଥାଏ ।

ଆଖୁ :

ଆମ ଦେଶର ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ତାମିଲନାଡୁ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ପଞ୍ଜାବ, ହରିୟାଣା, ବିହାର ଓ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଭୃତି ରାଜ୍ୟରେ ଏହି ଚାଷ ବେଶି ହୁଏ । ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶରେ ସର୍ବାଧିକ ଆଖୁଚାଷ କରାଯାଏ ।

ଆମ ଦେଶର ଶିଳ୍ପ

ଲୌହ ଓ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା

ରହିମ୍ : ବାପା, ସେଠାରେ ଏତେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଘରଗୁଡ଼ିଏ ଦେଖାଯାଉଛି ଓ ଚିମ୍‌ନିରୁ ଧୂଆଁ ବାହାରୁଛି, ସେଠାରେ କ'ଣ ଅଛିକି ?

ବାପା : ସେଇଟି ଗୋଟିଏ ଲୁହାକାରଖାନା ।

ରହିମ୍ : ସେଠାରେ କ'ଣ ହେଉଛି ?

ବାପା : ସେଠାରେ ଲୁହାପଥରକୁ ତରଳାଇ ଲୁହା

ବାହାର କରାଯାଉଛି । ସେଥିରେ ମାଙ୍ଗାନିଜ୍ ଓ କ୍ରୋମିୟମ୍ ମିଶାଇ ଇସ୍ପାତ ତିଆରି କରାଯାଏ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ରାଉରକେଲାଠାରେ ଗୋଟିଏ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ଅଛି । ଛତିଶଗଡ଼ର ଭିଲାଇ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ଦୁର୍ଗାପୁର, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ବୋକାରୋ ଓ ଜାମ୍ସେଦପୁର, ତାମିଲନାଡୁର ସାଲେମ୍, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ବିଶାଖାପାଟଣା, କର୍ଣ୍ଣାଟକର ଭଦ୍ରାବତୀ, ବିଜୟନଗରଠାରେ ଲୌହ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ଅଛି ।

ରହିମ୍ : ବାପା, ଆମ ଦେଶରେ କ'ଣ କେବଳ ଲୌହ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ଅଛି ?

ବାପା : ହଉ ରହିମ୍ , ଆମ ଦେଶରେ ଆଉ କେଉଁ ଶିଳ୍ପ ଅଛି, କହୁଛି ଶୁଣ ।

ବୟନ ଶିଳ୍ପ ଓ କାର୍ପାସ୍ ଶିଳ୍ପ- ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର କାନପୁର, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର କୋଲକାତା, ଗୁଜରାଟର ସୁରଟ୍ , ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ମୁମ୍ବାଇ, ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ଗୋୟାଲିୟର, ରାଜସ୍ଥାନର ଜୟପୁର ଓ ପଞ୍ଜାବର ଅମୃତ୍ସରରେ ଅଛି ।

ପଶମ ଶିଳ୍ପ- ପଞ୍ଜାବର ଲୁଧିଆନା, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର କାନପୁର ଓ ଗୁଜରାଟର ଉଦୋଦରାରେ ଅଛି ।

ରେଶମ ଶିଳ୍ପ- ଅମୃତସର, ଲୁଧିଆନା, କାଶ୍ମୀର ଓ ମହୀଶୂରରେ ଅଛି ।

ଝୋଟକଳ - ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଛି।

କାଗଜ ଶିଳ୍ପ- ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ଟିଟାଗଡ଼, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ରାଜମହିନ୍ଦ୍ରୀ, ହରିୟାଣାର ଫିରୋଜାବାଦ୍, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର ଲକ୍ଷ୍ନୌ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ମୁମ୍ବାଇ, ଓଡ଼ିଶାର ବ୍ରଜରାଜନଗର ଓ ରାୟଗଡ଼ାରେ ଅଛି ।

ଆଲୁମିନିୟମ୍-ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ବଲପୁର, କୋରାପୁଟ ଓ ଅନୁଗୁଳ, ଛତିଶଗଡ଼ର ବିଳାସପୁର ଓ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ଆସନ୍ସୋଲ୍ରେ ଅଛି ।

ଚିନିକଳ- ଓଡ଼ିଶାର ଆସ୍କା, ବରଗଡ଼, ନୟାଗଡ଼, ଢେଙ୍କାନାଳ ଓ ରାୟଗଡ଼ା ଏବଂ ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ, ବିହାର, ପଞ୍ଜାବ, ହରିଆଣା, ତାମିଲନାଡୁ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଓ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶରେ ଅଛି ।

ସିମେଣ୍ଟ ଶିଳ୍ପ- ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଗାଙ୍ଗପୁର ଓ ବରଗଡ଼ , ଗୁଜୁରାଟର ପୋରବନ୍ଦର, ହରିୟାଣାର ସୁରାଇପୁର, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର କଟନୀ ଓ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶର ଗୁଣ୍ଟୁର ଇତ୍ୟାଦିରେ ଅଛି ।

ସାରକାରଖାନା- ଓଡ଼ିଶାର ପାରାଦ୍ୱୀପ, ରାଉରକେଲା, ବିହାରର ସିନ୍ଦ୍ରି, ଆସାମର କାମରୂପ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ଟ୍ରମ୍ବେ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର ଗୋରଖପୁର ଓ ପଞ୍ଜାବର ନଙ୍ଗଲରେ ଅଛି ।

ରହିମ୍ : ବାପା, ତୁମେତ ଆମ ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ, କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପ ବିଷୟରେ ଅନେକ କଥା କହିଲ । ମାମୁଁ ଘର ଆଉ କେତେବେଳେ ପହଞ୍ଚିବା ?

ବାପା : ଏଇ ମାମୁ ପାଇଥିବା ନୂଆ ଘରଟି ଦେଖାଗଲାଣି । ଚାଲ ଯିବା, ତୁ ସେଠାରେ ମଜା କରିବୁ ।

ଆମେ କ'ଣ ଶିଖିଲେ :

- ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ, ଜଳ ସମ୍ପଦ, ମୃତ୍ତିକା ସମ୍ପଦ, ପଶୁ ସମ୍ପଦ, ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ, ମାନବ ସମ୍ପଦ ହେଉଛି ଆମ ଦେଶର ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ।
- ଧାନ, ଗହମ, କପା, ଝୋଟ, ଚାହା, ଚିନାବାଦାମ, ଆଖୁ ଇତ୍ୟାଦି ଆମ ଦେଶର କେତୋଟି ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ ।
- କୌଣସି ଦେଶରେ ଗଚ୍ଛିତ ଥିବା ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥାର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କରିପାରିଲେ ସେହି ଦେଶର ଉନ୍ନତି ହୋଇଥାଏ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧ । ଭାରତରେ କେଉଁଠି ଦେଖାଯାଏ ? ଖାଲିସ୍ଥାନରେ ଉତ୍ତରଟି ଲେଖ ।

(କ) ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ଉନ୍ନତମାନର ଗାଈ ଓ ମଇଁଷି

(ଖ) ଲୁଣିମାଟି ଥିବା ଅଞ୍ଚଳ

(ଗ) କୃଷ୍ଣକାର୍ପାସ ମୃତ୍ତିକା

(ଘ) ଉର୍ବର ମୃତ୍ତିକା

(ଙ) ପୃଥିବୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚନ୍ଦନକାଠ

୨ । ନିମ୍ନରେ କେତୋଟି ଖଣିର ନାମ ଦିଆଯାଇଛି । ଆମ ଦେଶରେ ସେହି ଖଣି ଥିବା ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନର ନାମ ଖାଲିସ୍ଥାନରେ ଲେଖ ।

ସୁନାଖଣି

ମାଙ୍ଗାନିଜଖଣି

ତମ୍ବାଖଣି

ଅଭ୍ରଖଣି

୩ ।

କୃଷି ଭିତ୍ତିକ
କପା
ଝୋଟ
ରେଶମ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବସ୍ତ୍ର
କାଜୁ
ଚିନି
ତମାଖୁ
ବନସ୍ପତି ତେଲ
କାଗଜ
କାଠ
ରବର ଦ୍ରବ୍ୟ
ଶ୍ରୀନଗର
କାଠୁଆ
ଅମୃତସର
କସୌଲି
ମୁଜାଫରନଗର
ଦିଲ୍ଲୀ
ଗାଜିଆବାଦ
ଫରିଦାବାଦ
ବରେଲି
ଭରତପୁର
ଆଗ୍ରା
ଲକ୍ଷ୍ନୌ
ଭିଲୱାଡ଼ା
ଗ୍ୱାଲିୟର
କାନପୁର
ଗୋରଖପୁର
ଉଦୟପୁର
ଆହ୍ଲାବାଦ
ଭାଗଲପୁର
ଗୟା
ଗୁଆହାଟି
କାଣ୍ଡଲା
ଅହମଦାବାଦ
ଡାଲମିଆନଗର
ରାନିଗଞ୍ଜ
ସହୋର
ଭୋପାଳ
ଜବଲପୁର
ରାଜକୋଟ
ହୁଗୁଳି
ଇନ୍ଦୋର
ହୋଶାଙ୍ଗାବାଦ
ଭାବନଗର
ଭା ର ତ
କୋଲକାତା
ସୁରଟ
ବ୍ରଜରାଜନଗର
ବିଲିମୋଡ଼ା
ନାଗପୁର
ଫୁଲବାଣୀ
ନାସିକ
ଭୁବନେଶ୍ୱର
ଅହମଦନଗର
ଅଦିଲାବାଦ
ମୁମ୍ବାଇ
ନାନ୍ଦେଡ
କୋରାପୁଟ
ପୁଣେ
ସୋଲାପୁର
ମେଡକ
ବିଶାଖାପାଟଣା
ରତ୍ନଗିରି
ହାଇଦ୍ରାବାଦ
କୋହ୍ଲାପୁର
ଗୁଲବର୍ଗା
ବିଜୟୱାଡ଼ା
କାକିନାଡ଼ା
ଆରବ ସାଗର
ଡଣ୍ଡେଲି
ଗୁଣ୍ଟୁର
ରାଜମହେନ୍ଦ୍ରି
ବଙ୍ଗୋପସାଗର
ପାନାଜୀ
କୁଡ୍ଡାପା
ହରିହର
ନେଲୋର
ଭଦ୍ରାବତୀ
ଚିତ୍ତୁର
ମାଙ୍ଗାଲୋର
ହସନ
ଚେନ୍ନାଇ
ମହୀଶୂର
ସାଲେମ
କାଞ୍ଚିପୁରମ
ତିରୁପୁର
କୁଡାଲୋର
ତ୍ରିଚୁର
କୋଏମ୍ବାଟୁର
ଲାକ୍ଷାଦ୍ୱୀପ (ଭାରତ)
ଆଣ୍ଡାମାନ ଓ ନିକୋବର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ (ଭାରତ)
ଅଲୁଆ
ମଦୁରାଇ
ପୁନାଲୁର
ଟୁଟିକୋରିନ
ତିରୁନେଲଭେଲି
ଭାରତ
ମହାସାଗର

ମାନଚିତ୍ରଟିକୁ ଭଲଭାବରେ ଦେଖ । ✓ ଚିହ୍ନ ଦେଇ ତଳ ସାରଣୀ ପୂରଣ କର ।

ରାଜ୍ୟର ନାମ ଅଞ୍ଚଳର ନାମ	ଧାନ	ଗହମ	ଆଖୁ	କପା	ଝୋଟ	ଚା'	ଚିନାବାଦାମ	ସୋରିଷ	ନଡ଼ିଆ
ମହାରାଷ୍ଟ୍ର			✓						✓
ଦକ୍ଷିଣସ୍ଥ ମାଳଭୂମି ଅଞ୍ଚଳ									

୪ । କୃଷି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଦୁଇଜଣ ଛାତ୍ର ରିଙ୍କୁ ଓ ରମେଶ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚାଷ ଭଲ ହେଉଥିବା ୨ଟି ରାଜ୍ୟ ବୁଲିଯିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲେ ସେମାନେ କେଉଁ କେଉଁ ରାଜ୍ୟ କେଉଁ ଚାଷ ପାଇଁ ବୁଲିଯିବେ ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ ଲେଖ ।

କପା		
ଚିନାବାଦାମ		
ଚା'		
ଝୋଟ		
ଧାନ		
ଗହମ		
ନଡ଼ିଆ		

୫ । ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(କ) ଛତିଶଗଡ଼ର ------------- ଠାରେ ଲୌହଇସ୍ପାତ୍ କାରଖାନା ଅଛି ।

(ଖ) ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ------------ ଓ ----------- ଠାରେ ଚିନିକଳ ଅଛି ।

(ଗ) ଓଡ଼ିଶାର -------------- ଓ --------------- ଠାରେ ଆଲୁମିନିୟମ୍ କାରଖାନା ଅଛି ।

୬ । ବୟନ ଶିଳ୍ପ ଥିବା ରାଜ୍ୟ ଓ ସ୍ଥାନର ନାମ ଖାଲିସ୍ଥାନରେ ପୂରଣ କର ।

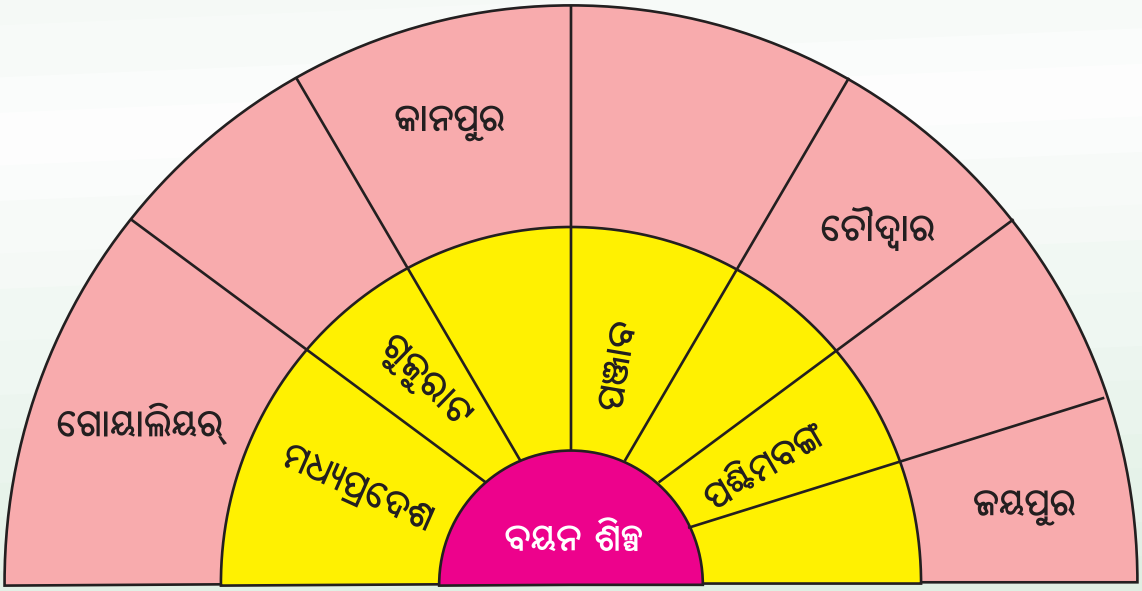

୭ । ସାର କାରଖାନା ଥିବା ରାଜ୍ୟ ଓ ସ୍ଥାନର ନାମ ଫୁଲର ପାଖୁଡ଼ାରେ ଲେଖ ।

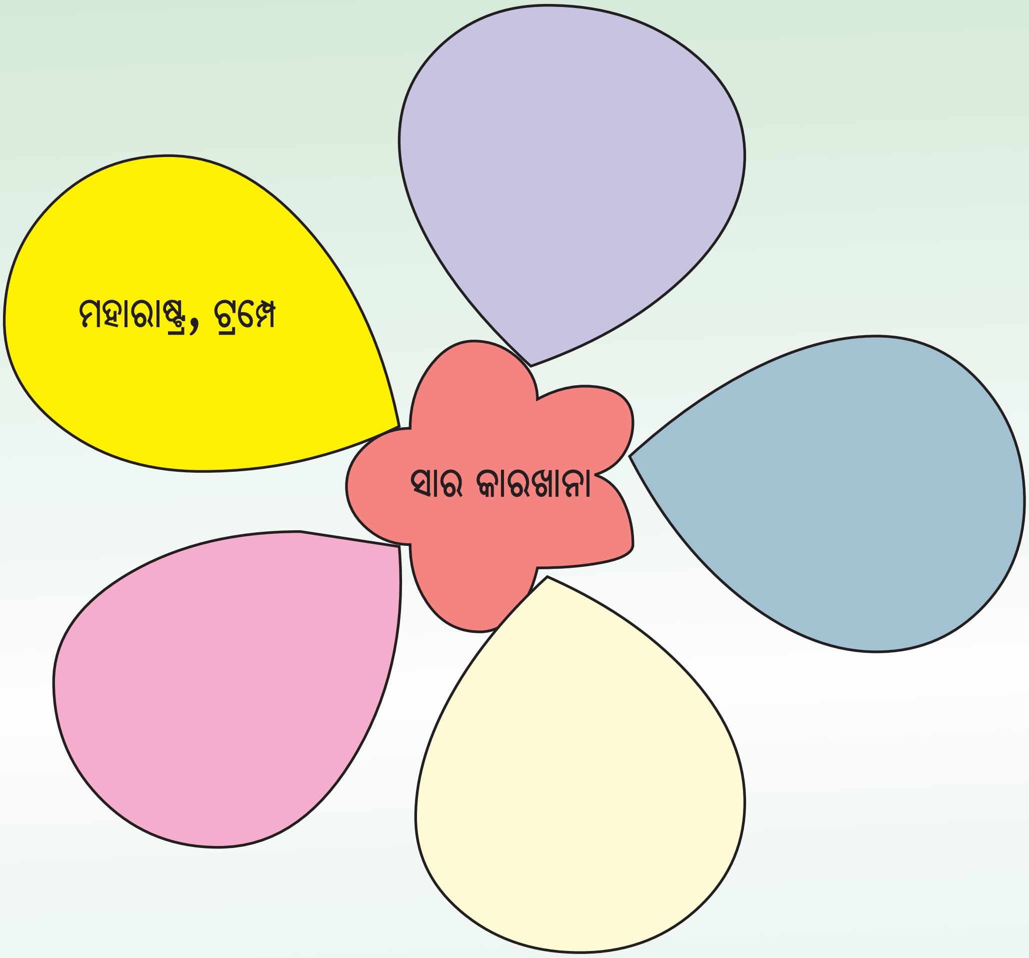

୮। 'କ' ସ୍ତମ୍ଭର ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟର ନାମ ସହିତ 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଥିବା ସଂପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟର ସ୍ଥାନ ସହ ଯୋଡ଼ି ଲେଖ ।

'କ' ସ୍ତମ୍ଭ	'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭ
ଗୁଜୁରାଟ	ସୁରାଇପୁର
ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ	କଟନୀ
ହରିୟାନା	ପୋରବନ୍ଦର
ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ	ଗୁଣ୍ଟୁର
	ବରଗଡ଼

୯ । ଭୁଲ୍ ଥିଲେ ଠିକ୍ କରି ଲେଖ ।

(କ) ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର କୋଲ୍‌କତାଠାରେ କାଗଜକଳ ଅଛି ।

(ଖ) ଛତିଶଗଡ଼ର ବିଳାସପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ଆଲୁମିନିୟମ୍ କାରଖାନା ଅଛି ।

(ଗ) ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ନବରଙ୍ଗପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଲୁମିନିୟମ୍ କାରଖାନା ଅଛି ।

(ଘ) ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ହାଇଦରାବାଦଠାରେ କାଗଜ ଶିଳ୍ପ ଅଛି ।

(ଙ) ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର ଲକ୍ଷ୍ନୌଠାରେ କାଗଜକଳ ଅଛି ।

୧୦ । ସମସ୍ତ ଶିଳ୍ପ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲେ କ'ଣ ଅସୁବିଧା ହେବ ଲେଖ ।

ଘରେ କରିବା ପାଇଁ କାମ :

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ପୂର୍ବରୁ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା କିନ୍ତୁ ଏବେ ଚାଷ କରାଯାଉନଥିବା ଫସଲଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ପଚାରି ବୁଝ । ଯଦି ସେପରି କିଛି ଫସଲ ଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଚାଷ କରାନଯିବାର କାରଣ କ'ଣ ? ଲେଖି ଆଣି ଶ୍ରେଣୀରେ ଉପସ୍ଥାପନ କର ।